

STADSARCHEOLOGIE GENT

Gent, Drongensesteenweg, fietsenkruising

Archeologienota met beperkte samenstelling

Projectcode 2018K136

28 november 2018

DEEL 2 – VERSLAG VAN RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

Colofon

Stad Gent

Departement Duurzame Stedelijke Ontwikkeling en Ondernemen - De Zwarte Doos -
Stadsarcheologie Gent

Publicatiedatum

28 november 2018

Contact

Marie-Anne Bru

Marieanne.bru@stad.gent

Tel. 09/2665772

<https://stad.gent/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/erfgoed/stadsarcheologie/recent-archeologisch-onderzoek-gent>

Postadres

Stad Gent - Stadsarcheologie Gent

Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge

Tel. 09 266 57 60

Inhoud

1. Colofon	4
2. Samenvatting	5
3. Beschrijvend deel	6
3.1. Administratieve gegevens / technische fiche	6
3.2. Juridische context	6
3.3. Onderzoekskader	7
3.4. Ruimtelijke situering	7
3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	11
3.6. Archeologisch potentieel	12
3.6.1. Methode en onderzoeksvragen	12
3.6.2. Fysisch geografische situatie	12
3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen	13
3.6.4. Archeologische indicatoren	13
3.6.5. Verstoringshistoriek	14
3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect	14
3.8. Datering en interpretatie van onderzochte gebied	15
3.9. Gemotiveerde verwachting	20
3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen	21
4. Relevante bibliografie	22
Thesaurus	23

1. Colofon

Titel: Gent, Drongensesteenweg, fietsenkruising

Auteurs: Marie-Anne Bru

Projectnummer: 2018K136

Opdrachtgever: Stad Gent

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Marie-Anne Bru, OE/ERK/Archeoloog/2015/00012

Datum: 28-30 november 2018

Wettelijk depotnummer: D/2018/0341/24

Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie

Dulle-Grietlaan 12

9050 Gentbrugge

09/2665760

stadsarcheologie@stad.gent

2. Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot omgevingsvergunning voor de aanleg van een ongelijkgrondse voetgangers- en fietseronderdoorgang ter hoogte van de Drongensesteenweg, dient een archeologienota opgemaakt te worden. Deze aanvraag behelst de aanleg van een koker aansluitend aan de bestaande inkokering van de 'Studentenleie' en de aanleg van hellende fietspaden die aansluiten bij de recent aangelegde bestaande fietspaden aan weerszijden van de Drongensesteenweg.

Gezien de aard van de geplande bodemingrepen, en het feit dat deze gebeuren in een zone waar geen archeologische verwachtingen zijn, is de kans op kenniswinst bij archeologisch onderzoek quasi nihil.

Voor het project fietsenkruising Drongensesteenweg werd dan ook geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

1. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal met hoge waarschijnlijkheid niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

> Geen archeologisch erfgoed:

Op basis van het uitgevoerde bureau-onderzoek kan met hoge waarschijnlijkheid verondersteld worden dat er GEEN archeologisch erfgoed aanwezig is ter hoogte van de inkokering van de 'Studentenleie' onder de Drongensesteenweg.

> Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat de voorziene ingreep van een fietsonderdoorgang naast de bestaande inkokering van de 'Studentenleie', gekoppeld aan de gegevens verzameld uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen, er met hoge waarschijnlijkheid toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

3. Beschrijvend deel

3.1. Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode	2018K136
Locatie	Oost-Vlaanderen, Gent, Drongensesteenweg
Kadaster/Afdeling/Sectie/ Percelen	Afdeling 28, Sectie B, openbaar domein
Kadasterplan	Zie plan 1
Topografische kaart	Zie plan 3
Bounding Box	(102398,194231); (102554,194231); (102398,194071); (102554,194071)
Onderdeel Archeologische zone	Neen
Grootte percelen:	6084 m ²
Grootte projectgebied	6084 m ²
Reden van de ingreep:	Een ongelijkgrondse kruising voor fietsers en voetgangers
Betrokken actoren en specialistern	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

3.2. Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunning, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BUITEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 3000 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 1000 m².

De oppervlakte van het totale plangebied Drongensesteenweg, fietsenkruising bedraagt 6084 m². Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

3.3. Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureau-onderzoek vormt de aanleg van een ongelijkgrondse voetgangers- en fietseronderdoorgang ter hoogte van de Drongensesteenweg. Deze sluit aan op de bestaande fietspaden Bunderweg (ten noorden richting Bourgoyen) en Alice Béviairepad (ten zuiden richting Watersportbaan). Met dit bureau-onderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Finaal formuleert het archeologische vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Het projectgebied wordt gekenmerkt door zijn ligging in het westen van Gent. Het project Drongensesteenweg, fietsenkruising omvat de aanleg van een ongelijkgrondse voetgangers- en fietseronderdoorgang aansluitend op de huidige overgang over de Leie.

3.4. Ruimtelijke situering

De projectzone Drongensesteenweg (kad. Afdeling 28, Sectie B, openbaar domein) situeert zich ten westen van het historische centrum van Gent. Het project omvat het deel van de Drongensesteenweg ter hoogte van de 'Studentenleie'. De onderdoorgang die wordt gecreëerd sluit aan op de bestaande fietspaden Bunderweg (ten noorden richting Bourgoyen) en Alice Béviairepad (ten zuiden richting Watersportbaan) en wordt ingebracht in de bestaande overgang over de 'Studentenleie'. De totale som van het projectgebied waarop de geplande werken van toepassing zijn, bedraagt 6084 m². Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen.

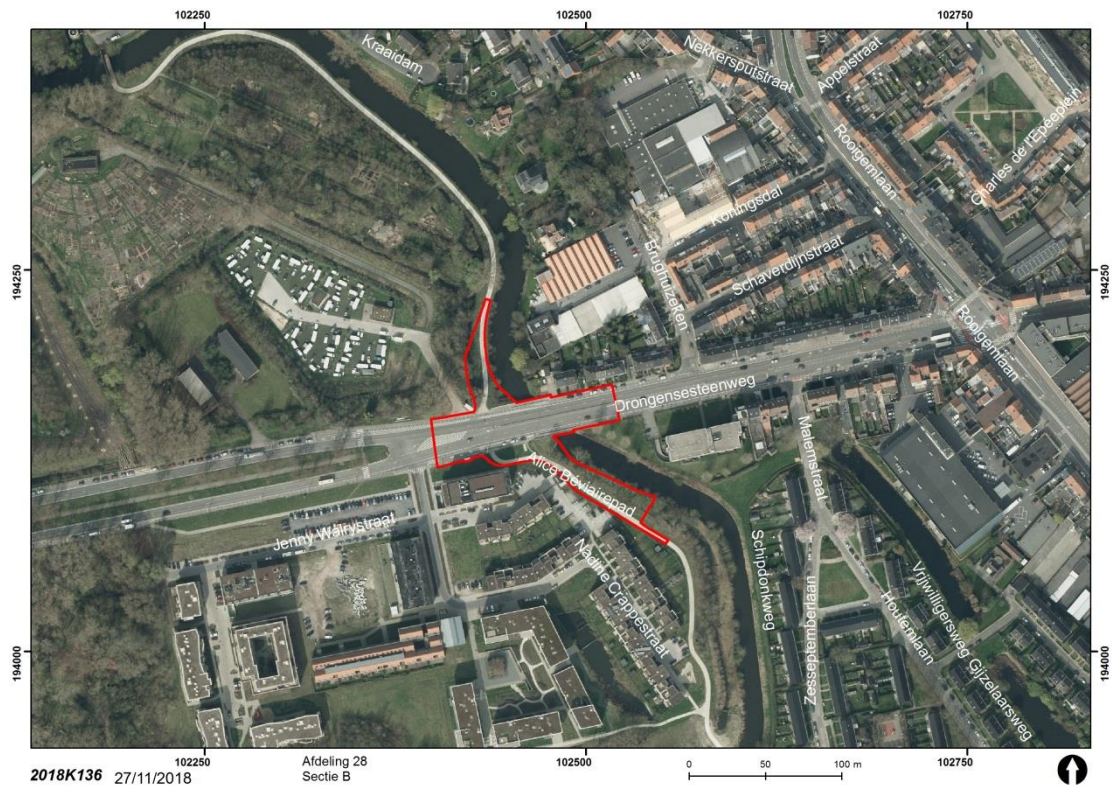
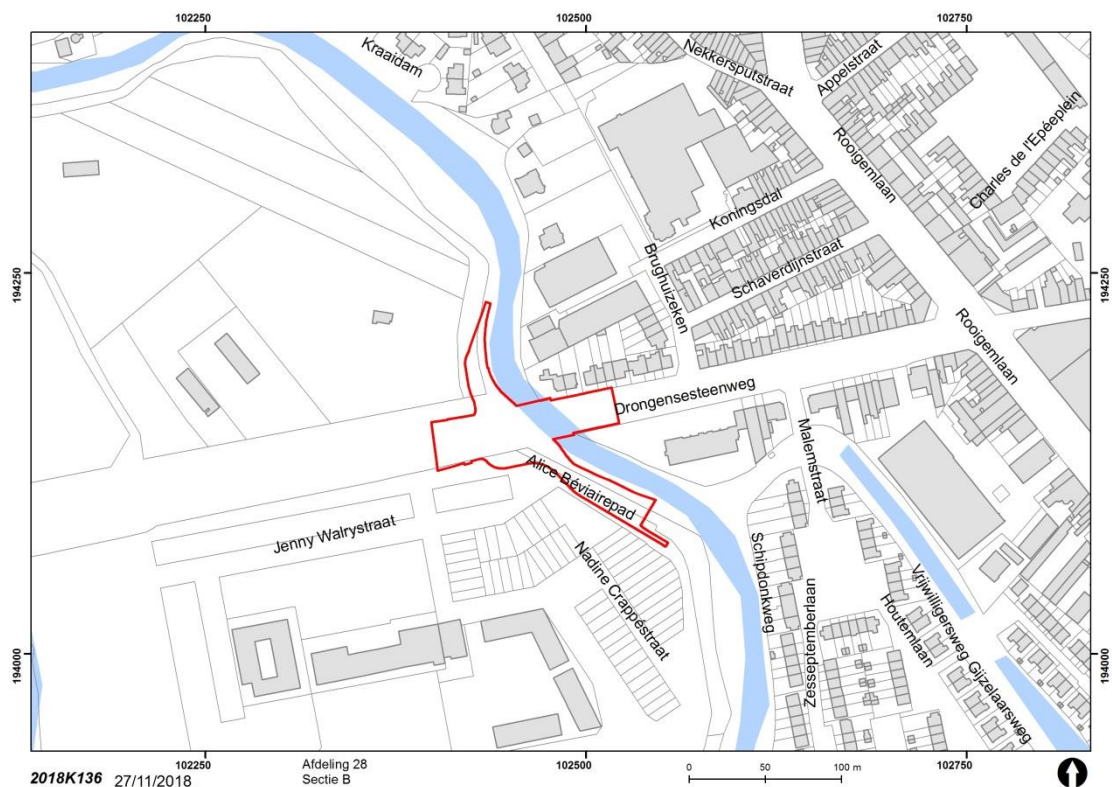
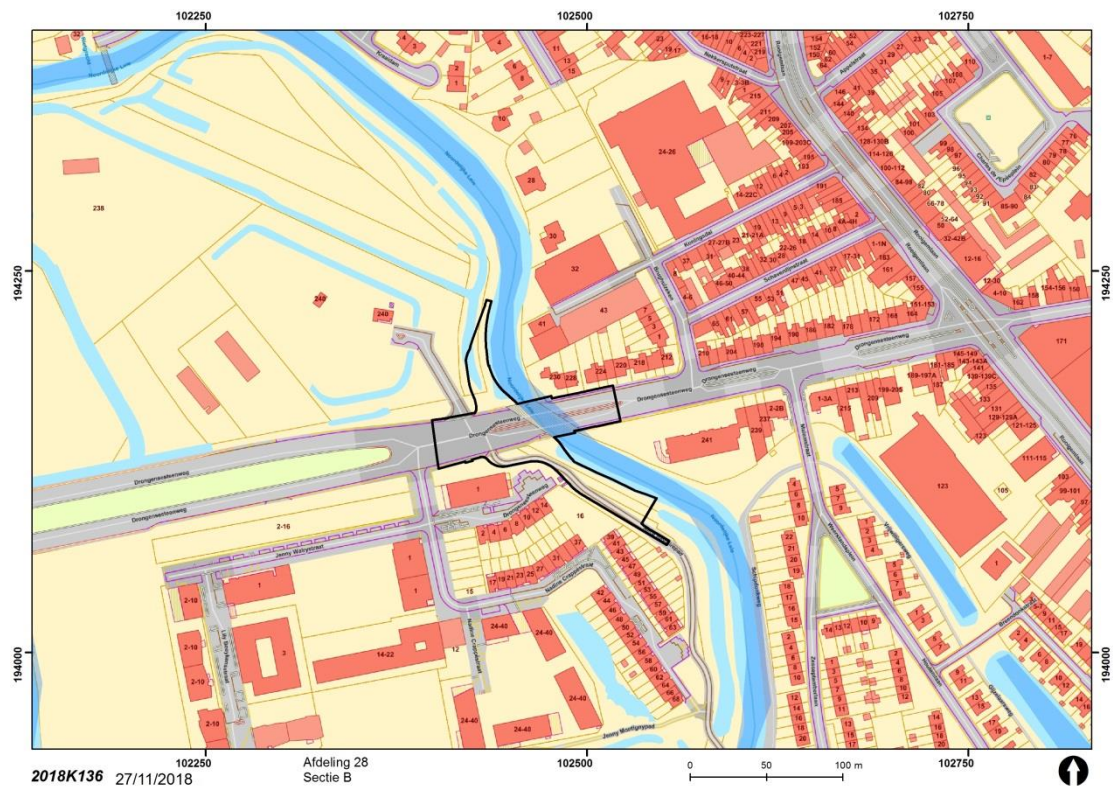

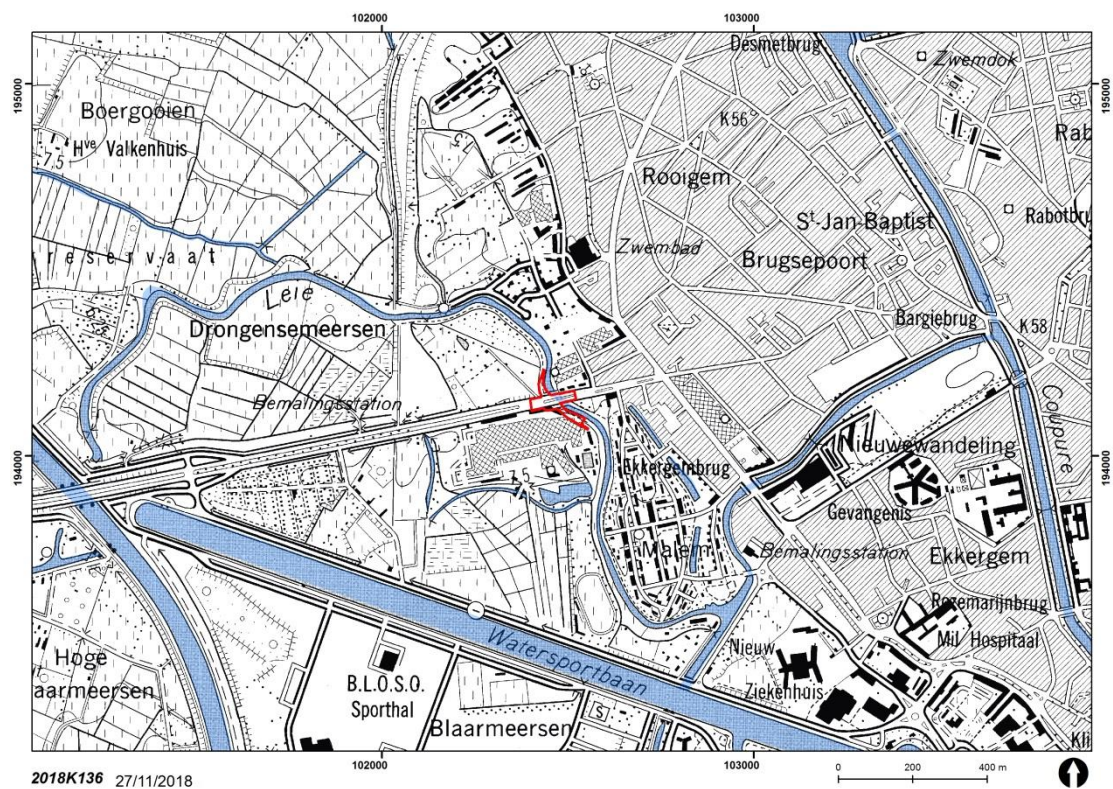
Foto 1: Situering projectzone op de orthofoto van 2018 (Eurosense Belfotop & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 1: Situering projectgebied op het hedendaags kadaster (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 2: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Plan 3: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

Foto 2: Zicht vanop het bestaande fietspad van de Bunderweg op de bestaande koker (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Foto 3: Zicht vanop het bestaande fietspad van het Alice Béviairepad op de bestaande koker (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

Foto 4: Zicht vanop het bestaande fietspad van het Alice Béviairepad op de bestaande koker links (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

3.5. Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De aanvraag tot omgevingsvergunning omvat de aanleg van een ongelijkgrondse kruising voor fietsers en voetgangers ter hoogte van de Drongensesteenweg. Deze sluit aan op de recent aangelegde fietspaden Bunderweg (ten noorden richting Bourgoyen) en Alice Béviairepad (ten zuiden richting Watersportbaan).

De kruising wordt gerealiseerd door het uitbreiden van de bestaande koker voor de 'Studentenleie' onder de Drongensesteenweg. De dakplaat van de bestaande koker wordt afgebroken, evenals het bovenste gedeelte van de westelijke wand. Aan de westelijke zijde wordt dan een uitbreiding van de koker gebouwd voor fietsers en voetgangers, met kolommen tussen onderdoorgang en 'Studentenleie'. Tenslotte wordt een nieuwe dakplaat geconstrueerd doorlopend over onderdoorgang en Studentenleie, 35 tot 40 cm hoger dan de oorspronkelijke.

De werken gebeuren voornamelijk rond de bestaande inkokering van de 'Studentenleie', dus in reeds geroerde grond.

Voor en na de koker worden de hellingen ingewerkt in het talud van de 'Studentenleie'. Hiertoe wordt het talud geherprofileerd over de breedte van het fietspad en de aansluiting naar de bestaande toestand. Deze uitgraving gaat tot ongeveer 3 m onder het bestaande maaiveld. Dit heeft tot gevolg dat er een (beperkte) waterinname is, evenals inname van de bestaande houtkant. Om het ingenomen watervolume te compenseren, wordt over een bepaalde lengte aan de zuidzijde geen talud gerealiseerd, maar een uitgraving van 0,50 m onder het normaal waterpeil.

De nieuwe koker zelf wordt gebouwd aan de bestaande koker, en ermee verbonden. Hiertoe zal aan de westzijde van de bestaande koker een uitgraving gerealiseerd moeten worden van ongeveer 4 m diep, over de breedte van de Drongensesteenweg.

Om de verbinding met de Drongensesteenweg te behouden blijft de gelijkgrondse fietsverbinding bestaan (zonder lichtenregeling), en worden er trappen voorzien voor de voetgangers. Voor de uitvoering van de aansluitende gelijkgrondse fietspaden wordt een opbouw van 40 cm voorzien ten opzichte van het huidige maaiveldniveau.

De toegangshellingen hebben een nuttige breedte van 6 m, de onderdoorgang zelf heeft een nuttige breedte van 7 m. De minimale vrije hoogte in de onderdoorgang bedraagt 2,50 m.

Ter hoogte van de middenberm wordt een lichtschacht voorzien.

Er bevinden zich verschillende nutsleidingen langs de Drongensesteenweg. Gezien het standpunt van zowel Vlaams Gewest als Stad Gent dat er zich geen nutsleidingen aan of in bruggen mogen bevinden, en niet alle nutsmaatschappijen een gestuurde boring wensen uit te voeren, zullen er langs weerszijden bruggen voor nutsleidingen voorzien worden.

Plan 4: Ontwerpplannen (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

Plan 5: Dwarsdoorsnedes (Stad Gent, Departement Publieke Ruimte)

3.6. Archeologisch potentieel

3.6.1. Methode en onderzoeksvragen

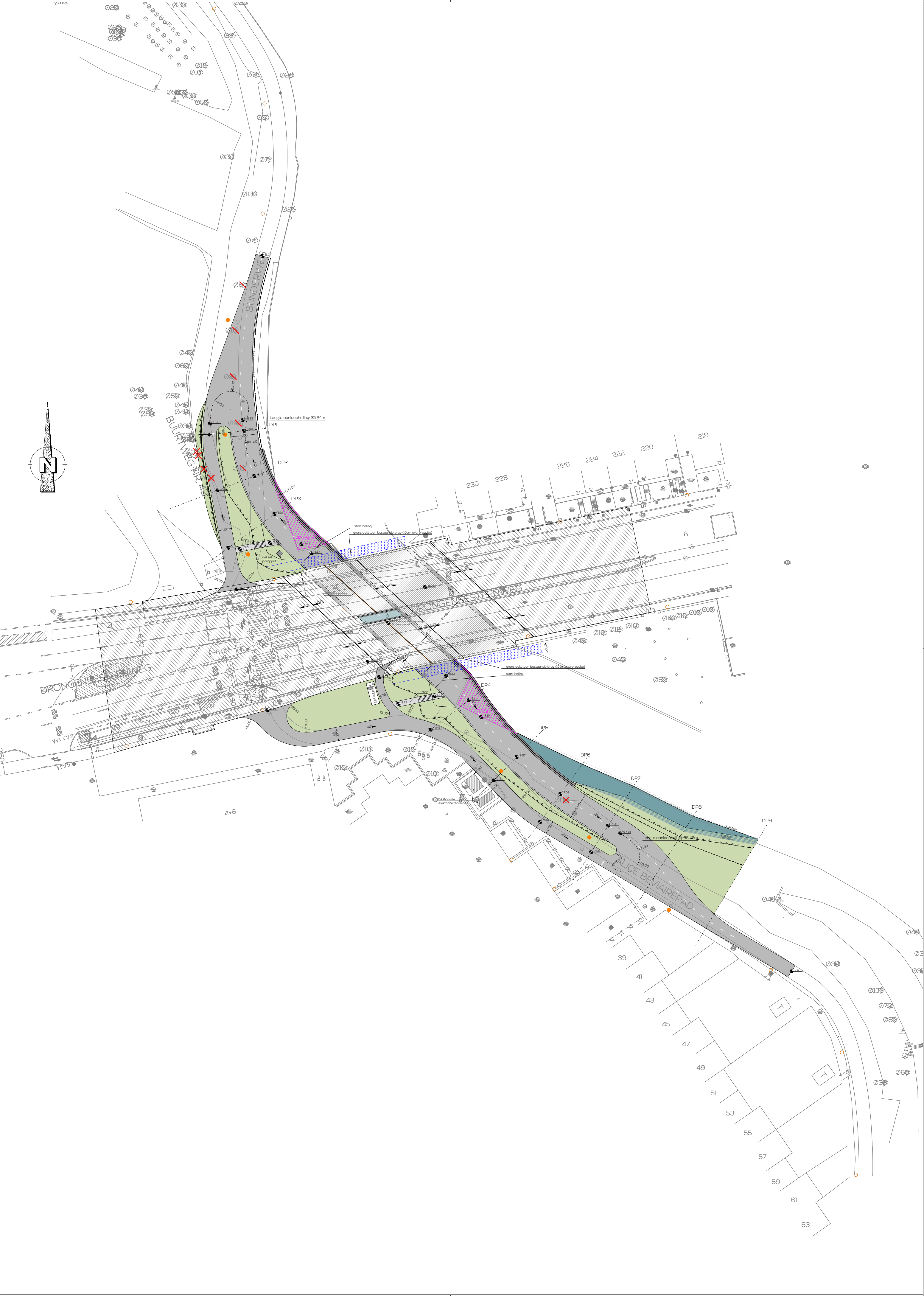
Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgesteld betreffende de projectlocatie:

- > Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- > Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- > Wat is de impact van de geplande werken?
- > Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

3.6.2. Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare

LEGENDE WEGENIS

- fiets snelweg / fietspad in geveegd beton
- opvangen hoogteverschil d.m.v. helling aan 1.5% (dezelfde materialisatie als in bestaande toestand)
- inname wateroppervlak
- grasberm
- kokerconstructie
- wand kokerconstructie
- keerelement
- lichtschacht
- compensatie waterloop (bodem)
- compensatie waterloop bij HP
- leidingenbrug / sleuf nutsleidingen
- greppel, b=30cm
- taludlijn
- afsluiting
- rooilijnen
- ontworpen maaiveldpeil
- ontworpen hellingspercentage
- te rooien hoogstam
- te rooien laagstam
- Lichtpunt bestaande toestand
- Lichtpunt ontworpen toestand (indicatief)

Opdrachtgever

Stadsbestuur Gent

Botermarkt 1
9000 Gent

Goedgekeurd d.d.

Mieke Hullebroeck
Secretaris

Mede-opdrachtgever

gent: zoveel stad

Daniël Termont
Burgemeester

Project

DRONGENSESTEENWEG ONGELIJKGRONDSE KRUISING VOOR FIETTERS EN VOETGANGERS GENT

Ontwerper

ENGINEERS AND ARCHITECTS

EVOLTA

Maatschappelijke zetel:
Koningstraat 270
1210 Brussel
T +32 2 217 27 97
info@evolta.be
www.evolta.be

Sam Willems
Projectmanager

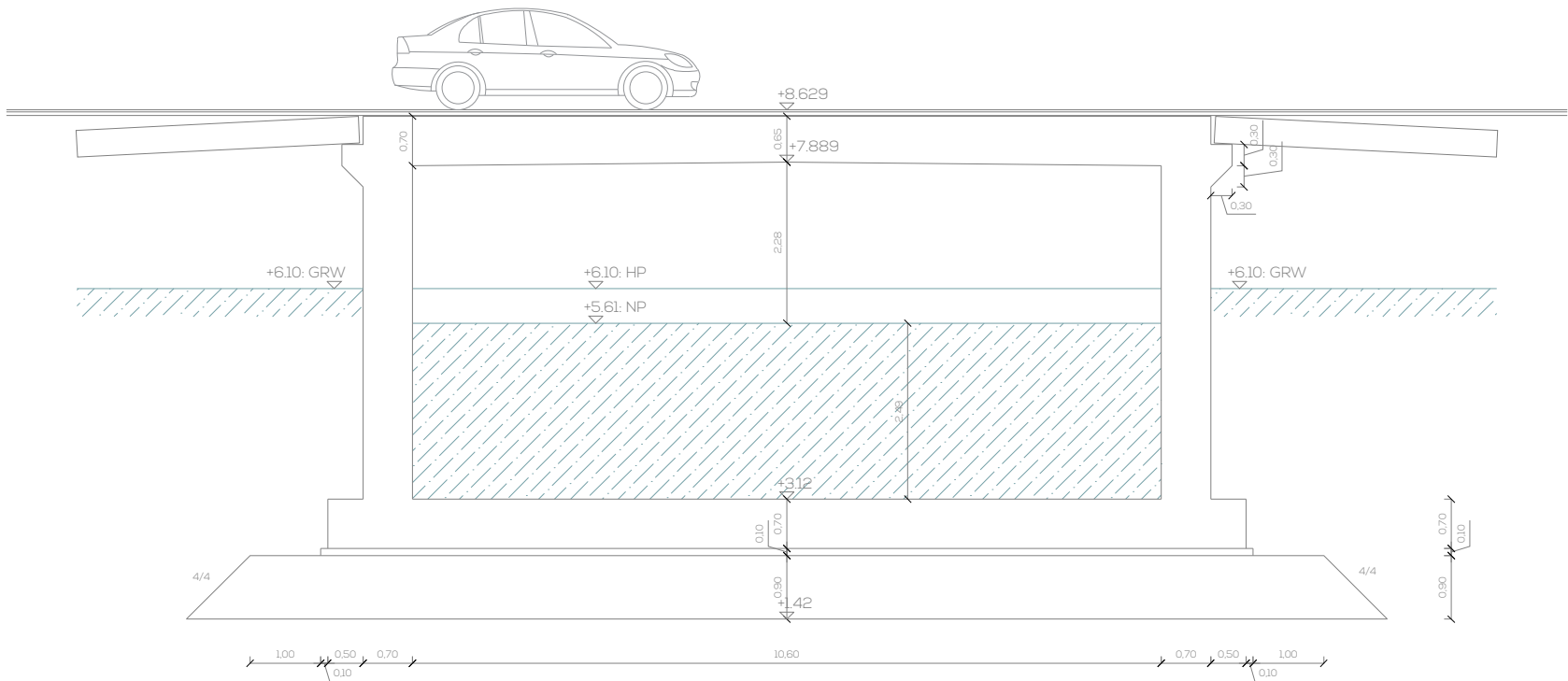
Nele De Smet
Bestuurder

GRONDPLAN wegenis ontworpen toestand

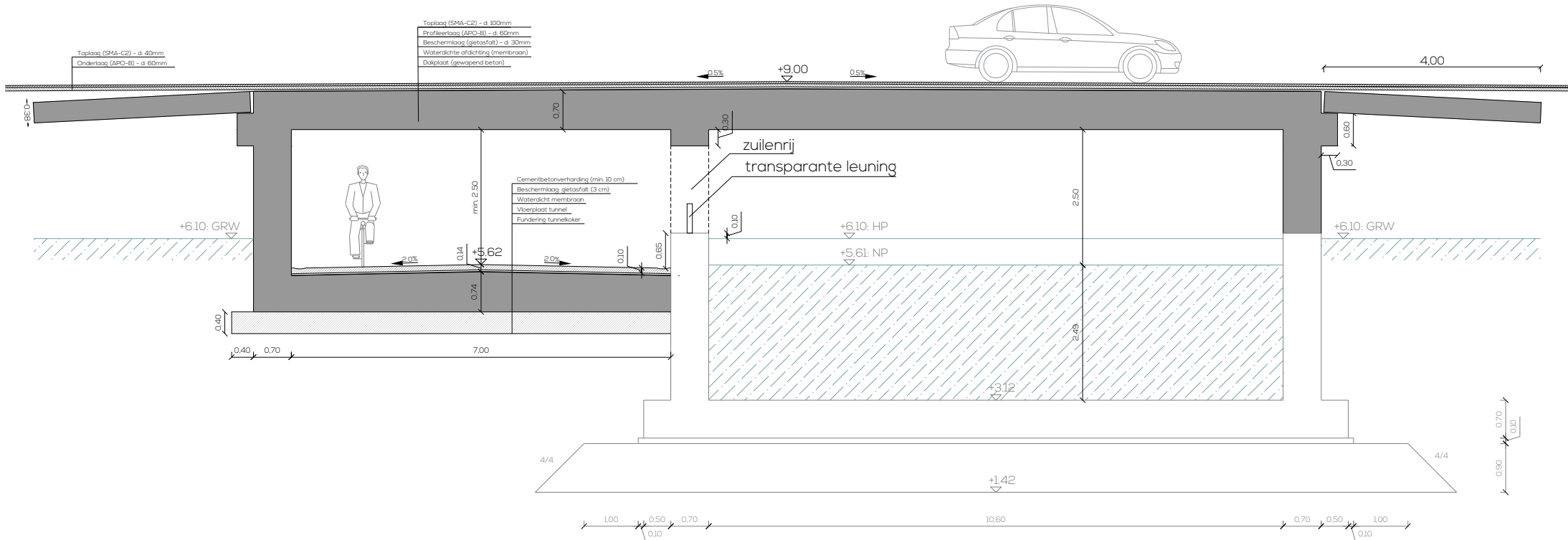
F					M						
E	16/10/2018	Aanvraag omgevingsvergunning	LVB	SW	L						
D	18/06/2018	Aanpassingen voorontwerp n.v. opmn. GBC	FB	SW	K						
C	26/04/2018	Aanpassingen voorontwerp n.v. opmn. IKZ	FB	SW	J						
B	04/04/2018	Aanpassingen voorontwerp n.v. opmn. stad	FB	SW	I						
A	12/01/2018	Opmaak voorontwerp	FB	SW	H						
O	12/06/2017	Opmaak bestaande toestand	RV	SW	G						
	DATUM	HISTORIEK	TEK	VER	DATUM	HISTORIEK				TEK	VER

FASE	SCHAAL	WERKNUMMER	OPPERVLAKTE	PLANNR.	REV.
OMG. VERGUNNING	1/500	24/19.02LA_01_WR	0.38m²	2/5	E

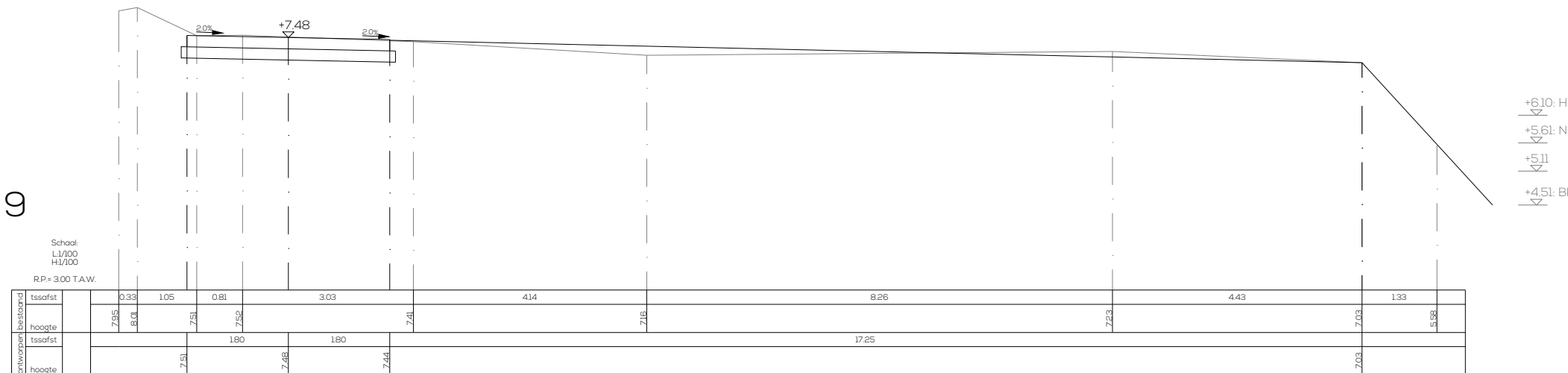
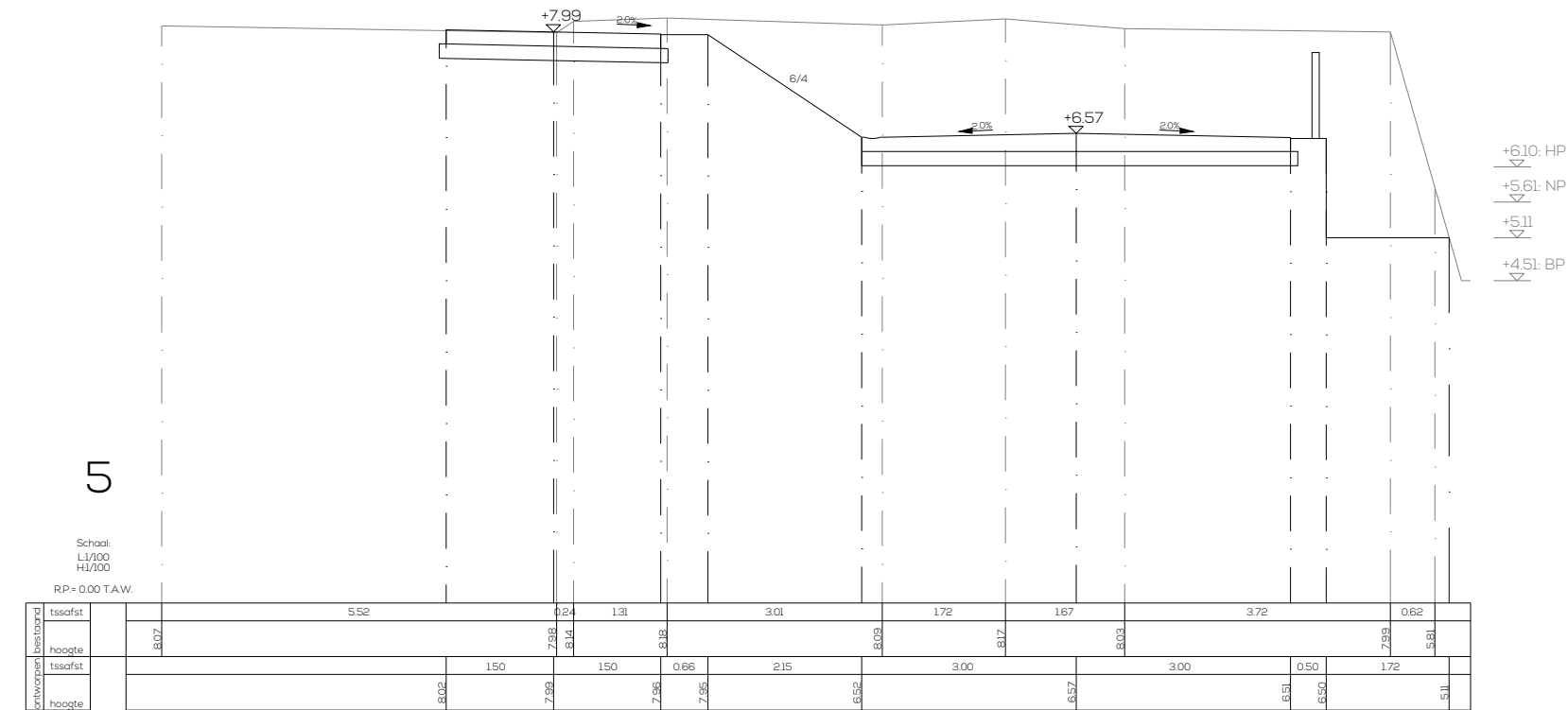
Bestaande tunnelkoker Leie

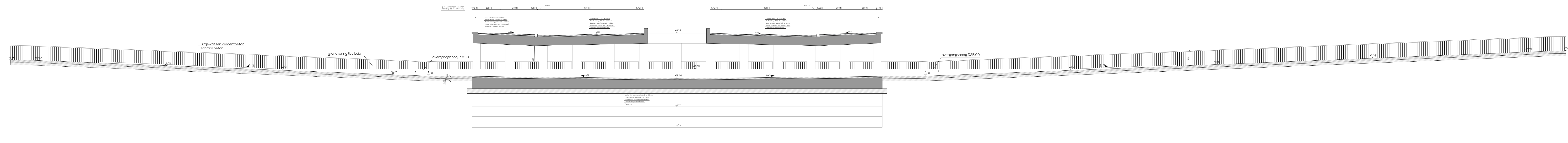
Ontworpen gemeenschappelijke tunnelkoker

EVOLTA Maatschappelijke zetel: Koningsstraat 270 1210 Brussel T +32 2 217 27 97 info@evoltabe www.evoltabe	Drongensesteenweg - ongelijkgrondse kruising voor fietsers en voetgangers					Stad Gent				
	Snedes tunnelkoker		GET. FB	VER. SW	SCHAAL 1/100	DATUM 18/06/2018	WERKNUMMER 24/19.021_A_01	AFD. WR	FASE OF1	PLANNR. 3/5

FASE	SCHAAL	WERKNUMMER	OPPERVLAKTE	PLANNR.	REV.
OMG. VERGUNNING	1/100	24/19.021_A_01_WR	0.38m ²	4/5	E

FASE	SCALA	WERKNUMMER	OPPERVLAKTE	PLANNR.	REV.
VOORONTWERP	1/100	24/03/2021 A 01 WR	0.38m ²	5/5	D

landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Het projectgebied Drongensesteenweg wordt gekenmerkt door zijn ligging in oorspronkelijk meersgebied en sinds recente tijden aan de rand van dicht bebouwd gebied. Hierdoor heeft het bureau-onderzoek zich toegespitst op de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

1. Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
2. Quartair geologische kaart van Vlaanderen
3. Bodemkaart
4. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
5. Hydrografische kaart van Vlaanderen
6. Bodemerosiekaart
7. Bodemgebruikskaart

3.6.3. Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

3.6.4. Archeologische indicatoren

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

3.6.5. Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de versterking van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

1. Kadasterkaart
2. topografische kaart (1981)
3. orthogonale luchtfoto
4. ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

3.7. Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Drongensesteenweg werd geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

1. er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
2. de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
3. een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal niet met hoge waarschijnlijkheid leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel, kunnen we argumenteren dat de volgende vooropgestelde criteria aangehaald kunnen worden.

> Geen archeologisch erfgoed:

Op basis van het uitgevoerde bureau-onderzoek kan met hoge waarschijnlijkheid verondersteld worden dat er GEEN archeologisch erfgoed aanwezig is ter hoogte van de inkokering van de 'Studentenleie' onder de Drongensesteenweg.

> Geen kenniswinst:

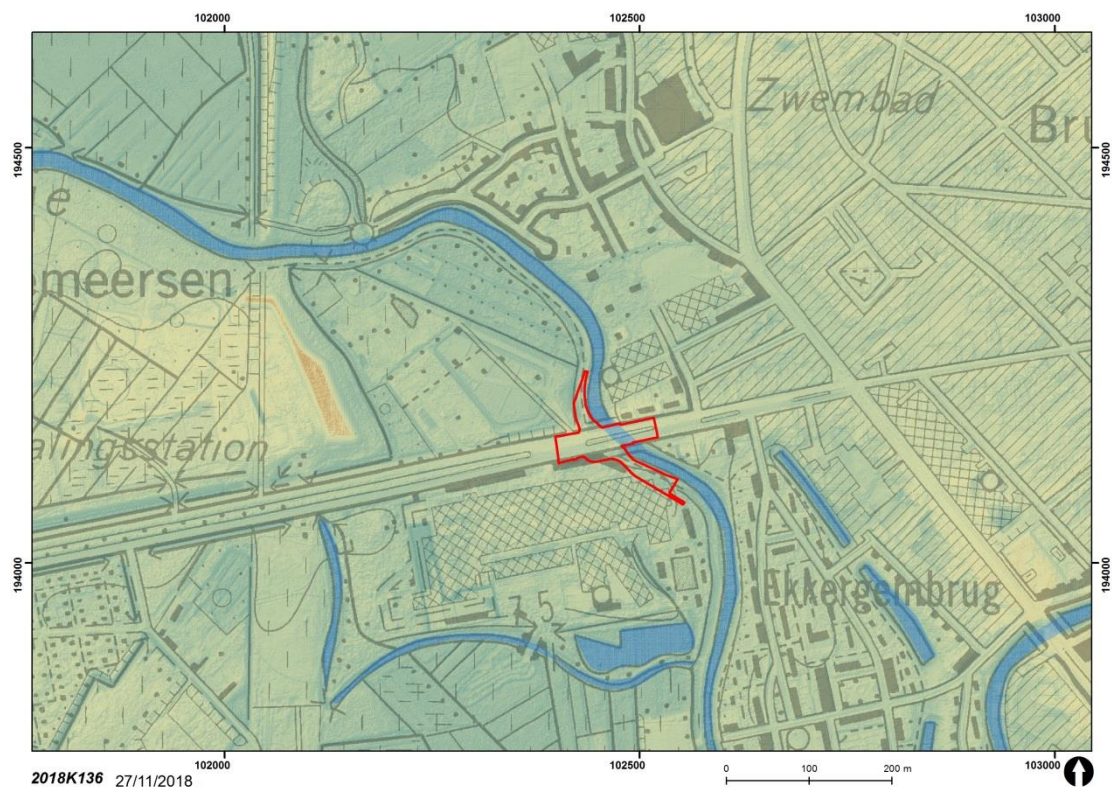
Het is duidelijk dat, de voorziene ingreep van een fietsonderdoorgang naast de bestaande inkokering van de 'Studentenleie', gekoppeld aan de gegevens verzameld uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen, er met hoge

waarschijnlijkheid toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

3.8. Datering en interpretatie van onderzocht gebied

Het projectgebied situeert zich in meersgronden ten westen van een Leiearm.

De Drongensesteenweg is het tracé leidende van de voormalige voorstad van Gent (Brugse Poort) naar de dorpskern van Drongen¹. Het deel van de straat op het grondgebied van Drongen (afgescheiden van Gent door de Leie), eertijds de zogenaamde Drongendreef, werd in 1826 aangelegd op een hoge dijk omringd door grachten en meersen. Deze weg was belast met tolrechten tot 1889. Oorspronkelijk ging het om een gekasseide straat afgezoomd met lindes, thans aan de buitenkanten voorzien van twee nieuwe baanvakken. Het voormalige omgrachte fabriekscomplex van Alsberge-Van Oost, momenteel een nieuwe woonwijk, vormt de enige bebouwing. Verderop bevinden zich de volkstuintjes van de Assels. De overkant van de straat (ten noorden) wordt ingenomen door de Bourgoyen-Ossemeersen.

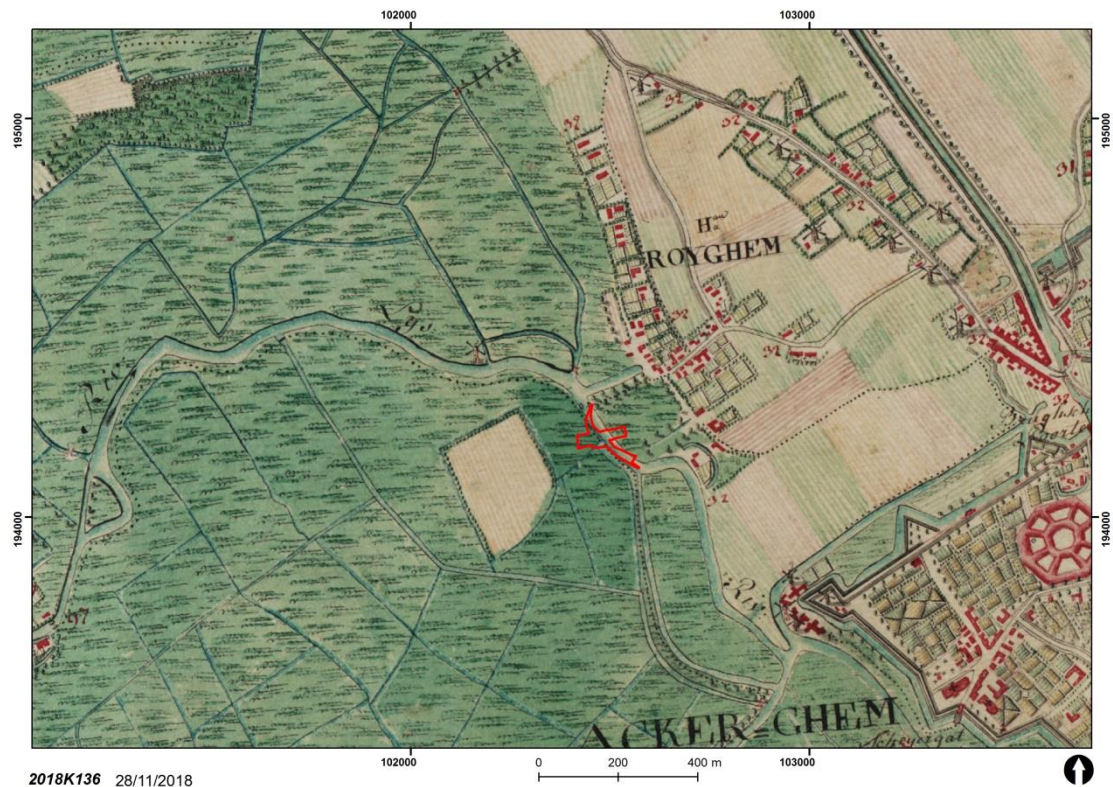
Plan 6: De projectzone op het Digitaal Hoogte Model (AGIV)

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Drongensesteenweg (Drongen)* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/103513> (geraadpleegd op 28 november 2018).

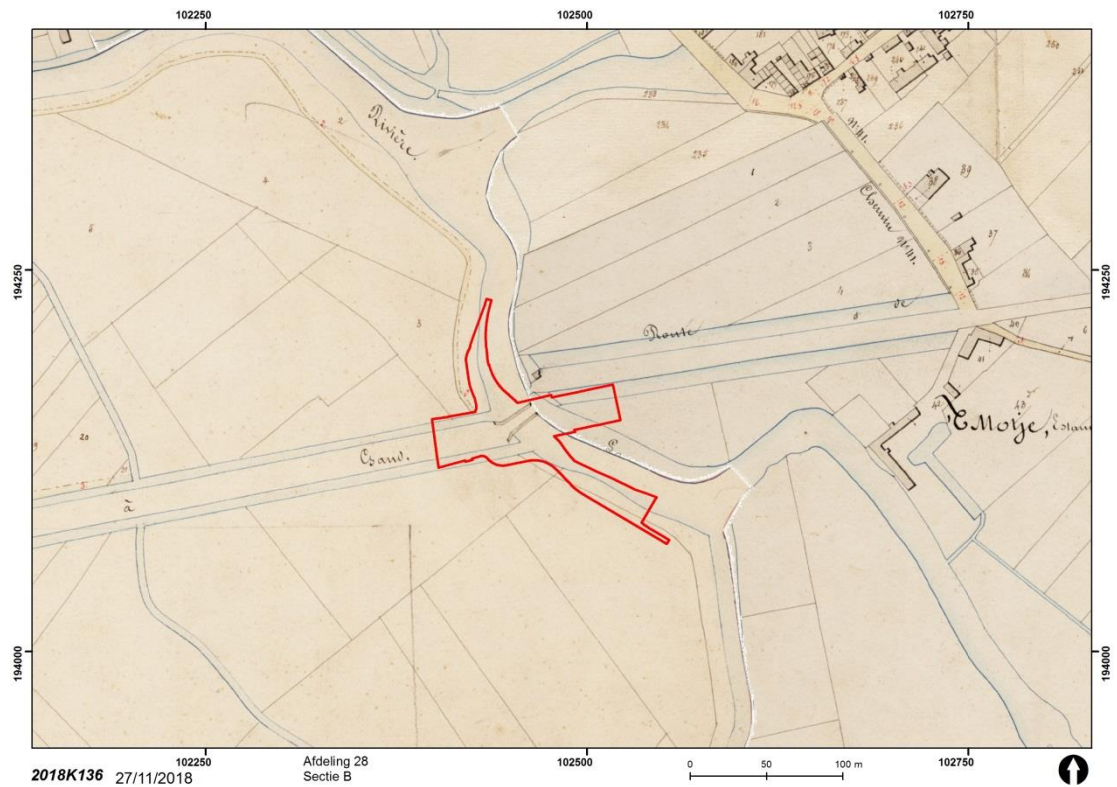
Plan 7: De projectzone is ingekleurd als Antropogeen (door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd bodemprofiel) (AGIV)

Op de Ferrariskaart (1771-1778) is er nog geen sprake van een wegtracé, evenmin een brug over de Leiearm en zijn de hoger vermelde meersgronden goed zichtbaar. De westelijke oever vertoont een jaagpad (stippellijn).

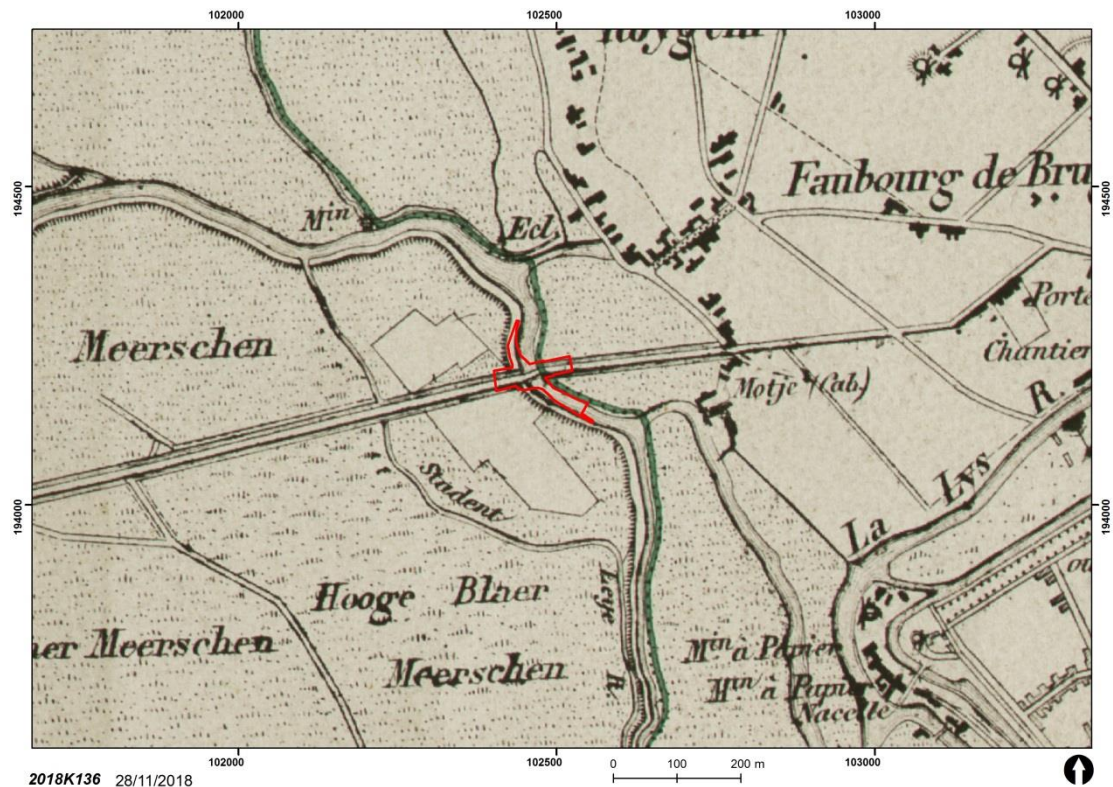
2018K136 28/11/2018
Plan 8: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778), Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, met aanduiding van de projectzone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is er wel reeds sprake van de latere Drongensesteenweg en de brug. De projectie geeft de impressie van een asverschuiving van de Drongensesteenweg, doch deze 'optische verschuiving' is te wijten aan het aan elkaar zetten van twee kaartbladen (witte lijn). De brug is smaller dan het traject van de straat.

Plan 9: Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding van het projectgebied (Provincie Oost-Vlaanderen)

De Kaart Vandermaelen (ca. 1850) bevestigt de omliggende meersgronden met een jaagpad aan de westzijde van de Leiearm en een smallere brug dan de breedte van het tracé van de Drongensesteenweg.

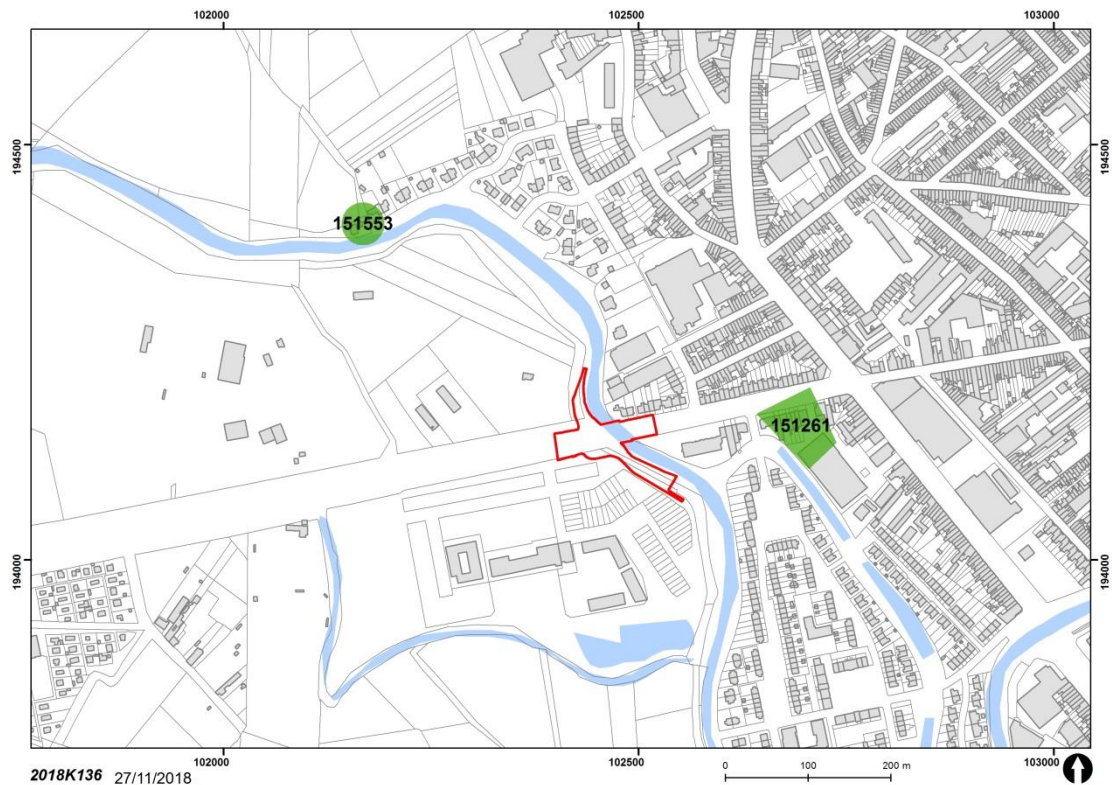

Plan 10: Situering van het projectgebied op de kaart Vandermaelen, ca. 1850 (Privéverzameling André Coene en Martine De Raedt, Gent)

De CAI maakt melding van Locatie 151553 aan de ingang van het natuurdomein Bourgoyen-Ossemeersen. Het gaat om de uit 1702 bewaarde molenromp van een hoosmolen. Bij archeologische registraties konden de restanten van de 16de-eeuwse voorganger vastgesteld worden. Reeds in de 12de eeuw werd in de Bourgoyen een molen vermeld.

Locatie 151261 betreft een walsite (WSH064²). Het gaat op de Kaart van Horenbault (1619) om een rechthoekige omwalling waarvan één zijde gevormd wordt door de Leie. Binnen de grachten staat een rechthoekig gebouw. Op het einde van de 18de eeuw werd de site een afspanning voor gegoede bezoekers en dit tot in de 19de eeuw (*Het Motjen*).

² CHARLES, L., LALEMAN, M.C., LIEVOIS, D. & STEURBAUT, P., *Van walsites en speelhoven. Het Vrije van Gent bij Jacques Horenbault (1619)*, Gent, 2008, p. 215-216.

Plan 11: De op de CAI aangeduide archeologische relictten (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

3.9. Gemotiveerde verwachting

Het geplande project omvat de aanleg van een ongelijkgrondse voetgangers- en fietsersonderdoorgang ter hoogte van de Drongensesteenweg. Deze sluit aan op de recent aangelegde fietspaden Bunderweg (ten noorden richting Bourgoyen) en Alice Béviairepad (ten zuiden richting Watersportbaan). De aanleg van de koker komt aan de westzijde van het water als uitbreiding van de bestaande koker van de 'Studentenleie'. Deze wordt aangelegd rond de bestaande inkokering van het water in de reeds geroerde talud. Aansluitend hierop komen aan weerszijden hellingen, door het herprofilen van de bestaande talud, die aansluiten op de bestaande fietspaden aan weerszijden van de Drongensesteenweg.

Aangezien de werken zich situeren rond de bestaande verstoring van de huidige inkokering, rond en onder het traject van de Drongensesteenweg, doet dit vermoeden dat er geen kenniswinst mogelijk is bij een eventueel archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem. De wetenschap dat het traject van de Drongensesteenweg een 19de-eeuws tracé is in meersgebied van de Leie en dat de bestaande inkokering een recent fenomeen is met reeds een hoge graad van verstoring, zorgt ervoor dat de kans op aanwezige archeologische sporen quasi nihil is. Algemeen kunnen we stellen dat er op archeologisch vlak weinig verwachtingen zijn.

3.10. Gemotiveerd advies voor maatregelen

Het projectgebied bestaat in hoofdzaak uit de aanleg van een ongelijkgrondse voetgangers- en fietseronderdoorgang ter hoogte van de Drongensesteenweg met fietshellingen aansluitend op de bestaande fietspaden. De totaliteit van het projectgebied beslaat 6084 m².

De geplande verstoringen in de ondergrond bestaan uit het inbrengen van een nieuwe koker ten westen van en als uitbreiding van de bestaande inkokering van de 'Studentenleie' en het aanleggen van fietshellingen door het herprofilen van de talud. Zowel uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen kan geconcludeerd worden dat de kans tot het aansnijden van archeologisch potentieel quasi nihil is. Dit in combinatie met de geplande ingrepen maakt duidelijk dat de vooropgestelde ingrepen, indien voorafgegaan door een archeologisch onderzoek, hoogstwaarschijnlijk geen kenniswinst zouden opleveren.

Hierdoor is voldaan aan enkele van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

4. Relevante bibliografie

CHARLES, L., LALEMAN, M.C., LIEVOIS, D. & STEURBAUT, P., Van walsites en speelhoven. Het Vrije van Gent bij Jacques Horenbault (1619), Gent, 2008.

www.inventaris.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>

Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Sites met walgracht: Een site met walgracht - moated site, omwalde of omgrachte hoeve - is een door een brede gracht omgeven wooncomplex, waarbij het voornaamste gebouw opgetrokken is uit (bak)steen. De rest bestaat uit steen- of meestal houtbouw. De gebouwen kunnen defensieve elementen, zoals torens en een poortgebouw, bezitten, maar zijn niet reëel verdedigbaar. Deze elementen vervullen voornamelijk een statusfunctie. De vorm van de woonzone kan vierkant, rechthoekig, cirkelvormig of onregelmatig zijn. In enkele gevallen werd de woonzone opgehoogd. Ze kunnen gedateerd worden tussen de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sites zijn vaak nog te herkennen in het landschap door de aanwezigheid van een gracht rondom een hoevecomplex. Vaak is ook het wooneiland nog als ophoging herkenbaar. In de 18de eeuw werden ook pastorieën in landelijk gebied vaak als site met walgracht geconcipeerd.